

trænger haardt til et saadant Organ, og derfor ønsker man Raadets Oprettelse, og det skal bruges til, „at Kirken gennem dette kan lade sin Røst lyde lige over for fremkommende Forslag og Forlangender om Forandringer i de bestaaende kirkelige Forhold og Love, lige som ogsaa selv tage Initiativet til Forslag i denne Henseende“. Det kaldes fremdeles et „kirkeligt raadgivende Organ“, og det siges, at det skal være „Indledning og Overgang til Gennemførelsen af Grundlovens Bud om Oprettelsen af en egentlig lovbestemt Kirkeforfatning“. Det siges, at man er gaaet den Vej, at oprette Kirkeraadet ved kgl. Resolution, fordi man mener, at det ikke kunde nytte noget at gaa til Rigsdagen, thi i Rigsdagen, staar det i Forestillingen, var der et stort Parti, som ikke vilde have en Repræsentation for Kirken — der staar ikke, hvad det er for et Parti — og i Rigsdagen var man saaledes stillet, at de, som ønskede en Repræsentation for Kirken, ikke var enige om, hvorledes denne Repræsentation skulde se ud. Der er ingen Tvivl om, at Meningen med dette Kirkeraad har været den, at det skulde være et Organ for Kirken, et Slags Repræsentation for Kirken. Det er ogsaa sikkert nok, at Kirkeraadet virker paa en helt anden Maade end blot ved at Biskopperne komme sammen og afgive et fælles Svar. Naar de komme sammen nu, bliver Resultatet et andet, end naar man spørger dem enkeltvis. Spørger man dem enkeltvis ved Skrivelser, faar man et skriftligt Svar, men det faar man ikke nu, naar de sidde og drøfte Sagerne i Føring sammen med en teologisk og en juridisk Professor. Men ikke alene det, her kunne de tage Initiativet til forskellige Ting, hvad de ellers ikke kunne, naar de ikke ere samlede, og den daværende Minister siger selv i Forestillingen, og det hedder ogsaa i den kgl. Resolution, at Ministeren skal som Regel høre Kirkeraadet. Nej, Kirkeraadet er i Virkeligheden et Slags Surrogat for en Forfatning, et Slags Organ, og blev ogsaa ved Oprettelsen betragtet som et saadant. Nu tror jeg nok, at Præsterne havde ventet sig noget mere af Kirkeraadet, deri er jeg enig med den ærede Minister, og jeg tvivler jo ikke om, at naar Præsterne i disse Dage have lavet sig en Føring og selv tale om, at det er nødvendigt, at Kirken har et Organ, ja endogsaa nævne denne Føring som Kirkens Organ, saa er en af Grundene dertil den, at de have ment, at Kirkeraadet var for lidt. Om alle disse Bestræbelser, som saaledes ere

fremme for at lave Kirken et Organ og en Slags Repræsentation, tror jeg, at man kan sige, at de ere meget uheldige for selve Kirken. Det kan ikke nogen Sinde blive Tilfældet, at Kirken kan repræsenteres alene af Præster, og bliver det Tilfældet, hvad jeg paa ingen Maade vilde ønske, saa staar det ilde til med Kirken. Hvad enten man ser paa Kirken som Kirke rent aandelig talt, hvor Ordet Kirke jo maa betyde noget, der hører Herren til, eller man ser paa Kirken noget mere juridisk, kan det ikke blive Præsterne alene, det maa være hele Samfundet, det maa blive samtlige dem, som bære dens Byrder og nyde dens Gøder her i Landet. Og skulde Præsterne alene være Repræsentation, og Arbejdet gaa i den Retning, at Bisper og Præster alene skulde være Repræsentanter, saa frygter jeg for, at den Dag kan komme, da Bisper og Præster staa alene i Kirken, og det vilde være en Ulykke baade for Kirken og Landet i det hele. Naar den højtærede Minister staar paa det Standpunkt, at Rigsdagen er Kirkens Repræsentation og Kirkens Organ, kan jeg ikke forstå, hvorfor han fastholder Kirkeraadet, saaledes, som det er oprettet ved kgl. Resolution af 8de Oktober 1883, og jeg kan heller ikke forstå, at de Bestræbelser, der fra Præsteskabets Side udfoldes i den Henseende, ere heldige, naar den Betragtning lægges til Grund, at det er Rigsdagen, der er Kirkens Repræsentation.

Den højtærede Justitsminister (Rump) talte om sine to Cirkulærer. Jeg skal ikke dvæle længe derved, thi den højtærede Ministers Udtalelse beviste jo endnu tydeligere end mine, at det private Initiativ er kommen til Hæder og Ære her i Landet i langt højere Grad end hidtil, og det var det eneste, jeg fremførte under min Udtalelse forleden Dag. Selve Cirkulærernes Indhold har jeg ikke dvælet ved. Det er rimeligt nok, at der kan være Trang til at faa en Lovforandring om de snævre Skorstene paa Landet, og naar der kommer et Lovforslag derom, hvad vi ikke ere sikre paa, kunne vi jo tales ved derom. Det, jeg fremhævede, var, at den højtærede Justitsminister havde skrevet et Cirkulære den 28de Januar og udsendt det til samtlige Politimestre paa Landet, i hvilket Cirkulære han havde indskærpet Reglerne i Loven af 1889. Han har indskærpet den bestaaende Ret. Nu, det er der ikke noget at sige til, den bestaaende Ret er jo, saaledes som Cirkulæret siger, og som jeg nærmere talte om forleden. Det er ikke alene Ministeriets Opfattelse, der er saa-